

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe șase. un . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Abon. de Dunărea
Pe un an 4 Cor. — Pen-
ta România și America
10 Cor.

Abon. de și pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Biserica și politica.

(*) In împrejurări normale ale organizației popoarelor biserica nu se ocupă cu afaceri politice, fiindcă misiunea ei în stat este limitată la partea morală a educației popoarelor; ea sprijinește în mod eficace guvernele, singure chemate a profesă politica și a conduce statul. In imperiul habsburgic cu populațiunea amestecată nu numai de diferite limbi ci și de diferite confesiuni, biserica nu putea fi una și nedespărțită, așa precum eră statul unul și nedespărțit. Eră inevitabil ca diferitele biserici în stat cu interesele lor diferite sau adeseori divergente să se lovească de politica guvernelor, care favoriză interese heghemonice a unui popor în contul celorlalte. Mai ales din cauza jignirii de interese de dominațiune sau de conservare, biserica a fost constrânsă a păși pe terenul politic fie ca luptătoare pe față, fie în mod indirect prin influința și potestatea sa.

Necesitatea ca biserica să se ocupe de politică s'a manifestat la poporul român și mai constrângător decât la alte popoare ale imperiului, fiindcă românii au fost unicul popor, la care interesele naționale congruează cu cele bisericesti. Până la începutul secolului al XVIII metropolia transilvană autocefală de Alba-Iulia nu avea alți credincioși decât români, și românii nu aparțineau altei biserici decât celei de Alba-Iulia. Apărând și susținând interesele sale proprii biserica românească apăra și susținea și interesele naționale ale poporului. Astfel istoria noastră bisericască este totodată și istoria noastră politică.

Dela anul 1700 se schimbă și la noi încâtva împrejurările. Un act fără îndoială politic, unirea, divizează confesionalicește poporul în două. In loc de o biserică avem acum două, în loc de un cap avem acum două. Din fericire însă diviziunea ca o formă impusă nu străbătu-se conștiința poporului și el se simțea și după anul 1700 ca o unitate națională. Noua biserică unită a știut să și păstreze până astăzi o autocefalie și pe cât timp nu vor fi vârate în ea și alte elemente neromânești, rămâne și ea națională. Aceste împrejurări favorabile au ușurat învingerea greutăților firești, rezultate din diviziunea confesională a românilor și experiențele de mai bine de două sute de ani au dovedit că și cele două biserici românești pot face împreună o politică națională.

In timpurile moderne s'a accentuat și mai apăsător tendința bisericii a conduce politica națională românească. După anii revoluționari dela 1848 apare la Sibiu în editura bisericii o foaie politică; mai târziu se satisface și la Blaj necesității de avea biserica unită un organ de publicitate politic. Scopul acestor gazete nu putea fi altul decât a manifesta prin coloanele lor vederile politice

ale cercurilor conducătoare bisericesti atât la Sibiu cât și la Blaj.

Nu ne propunem de astădată să examinăm activitatea și atitudinea acestor gazete bisericesti politice, ci ne oprim numai la atitudinea nelămurită a uneia din ele, a »Telegrafului Român«, în timpul mai recent. Organul mitropoliei din Sibiu publică de un timp încoaci articoli directivi, prin care se face propagandă pentru o schimbare radicală în politica noastră națională. Românii — așa ne sfătuiesc articolii menționați — să părăsească căile umblate până aci, să treacă pe terenul politicii kossuthiste și cu ajutorul tuturor elementelor democratice din țară, mai ales celor maghiare, să caute și să realizeze aspirațiunile lor naționale juste. Acest șir de articoli poartă o șifra ca semn că nu sunt scriși în biroul redacțional al foii, ci trimiși din afară. Direcția politică a articolilor este clară; nu este însă clar dacă ei reproduc și vederile cercurilor conducătoare ale bisericii noastre. Și tocmai acest punct important ar trebui pe deplin lămurit. Căci este hotărîtor pentru întreaga chestiune, dacă biserica, ea însăși propagă aceste idei politice, sau dacă avem a face numai cu un particular, care ajuns în societatea celor vr'o câțiva »corbi albi« maghiari și impresionat de oratoria lor, crede a se folosi de coloanele îngăduitoare ale unui ziar menit pentru apărarea intereselor generale românești, pentru a face excursiuni politice. In cazul din urmă mai că ar fi pagubă de negreala de tipar ce s'ar tipări cu o discuțiune ziaristică; propaganda ideilor politice nouă în coloanele »Telegrafului Român« ar putea rămâne neimpedecată. In primul caz însă se schimbă situațiunea cu desăvârșire. Vederile politice ale cercurilor conducătoare bisericesti trebuie să aibă pentru noi o importanță deosebită, fiindcă ne-am deprins în mod tradițional să considerăm biserica ca o instituțiune, care ne ocrotește și interesele naționale, și atitudinea ei politică determină azi mai mult ca oricând pozițiunea poporului român.

Este deci de cea mai mare importanță a se ști în mod clar și lămurit dacă într'adevăr în cercurile conducătoare bisericesti din Sibiu se manifestă tendință pentru o schimbare radicală în politica noastră națională tradițională? Numai motive de o gravitate extraordinară pot să determine pe cineva să părăsească un drum umblat cu succes de moși-strămoși și să între pe alte cărări opuse și încă necunoscute. Aceste motive trebuie să fie înțelese nu numai de conducători, ci și de glotași pentru ca un popor întreg să facă o evoluțiune atât de radicală. Trebuie să cunoaștem cu toții și în modul cel mai respicat și convingător vederile cercurilor noastre bisericesti conducătoare asupra celor vr'o câțiva »corbi albi« cari au apărut de vr'o câteva săptămâni pe orizontul parlamentului din Budapesta și poartă și o etichetă de »democrat«,

pentruca să fim și noi determinați a crede în curătenia confesiunilor lor democratice neprihănite și în puterea lor uriașe de a schimbă întreaga constituție a statului național maghiar pentru a cărei consolidare lucrează astăzi cu pasiune toate forțele șoviniste. Dacă vom fi lămuriti în aceasta privință de »Telegraful Român«, nu numai că nu am evita discuțiunea, ci am căuta o chiar pentru a contribui prin argumentațiunea noastră la deslegarea unei chestiuni, care este una din cele mai principale ce ne pot preocupă. Inainte încă de a primi orice lămurire dela Sibiu ne dăm pe deplin samă de pozițiunea dificilă a bisericii, cauzată tocmai prin politica noastră națională, dela care nu duce aproape nici o punte la politica actuală de stat. Apreciăm și interesele mari culturale, cari împing biserica la stabilirea unor raporturi mai dulci între organele sale și a le statului.

Ceeace însă nu înțelegem sunt foloasele, pe cari poporul român ar putea să le tragă din o evoluție atât de strajnică în politica sa națională. Nu ne îndoiim câtuși de puțin că guvernul din Budapesta împreună cu întreaga ceată șovinistă maghiară și-ar schimbă cu desăvârșire atitudinea lor față cu românii, când politica acestora ar deveni kossuthistă; și raporturile între biserica noastră și stat s'ar netezi în acest caz. Insa ne întrebăm ce am câștigat politicește ca popor prin aceste schimbări? Nu vrem să devalvăm nici forma goală fără fond, indulcește și ea viața cel puțin în mod trecător; recunoaștem că este de preferit o situație netedă unei situațiuni în continuu încordate; uici firimiturile, ce s'ar putea strânge ici-colo cu această ocazie nu sunt de desprețuit. Toate aceste însă au o valoare secundară și problematică, când este pusă la întrebare o situațiune întregă a unui popor. Politica kossuthistă este înainte de toate națională-maghiară și românii intrând în tabera ei s'ar angaja fără doar și poate a o sprigini, adică a-și săpa groapa lor proprie, sau dacă s'ar codi a o face, ar ajunge din nou în situațiuni și mai încordate cu guvernele. Nici democratismul maghiar în perspectivă, când ar ajunge să stăpânească țara, n'ar merge pe alte drumuri, fiindcă și el este național. Benedek János, Molnár Jenő etc. sunt democrați de contrabandă: ei nu vor ca cârma Ungariei smulsă din mâinile aristocrației, să treacă în mâna popoarelor ce o locuiesc, ci în mâna poporului maghiar, adică hegemonia aristocrației maghiare să fie înlocuită prin hegemonia democrației maghiare.

Așteptăm însă luminele »Telegrafului Român«, cari, chiar dacă nu le-am reclamat noi, trebuie să se reverse cu multă abundență și intensivitate voină a determina poporul român să facă o schimbare de front politică.

Congregația extraordinară a comitatului Arad este convocată pe 16 Iulie. La ordinea zilei sunt puse mai multe obiecte mărunte, între altele și maghiarizarea numirilor satelor și orașelor, de pe teritoriul comitatului.

Membrii români sunt rugați a lua parte.

Vacanțele Camerei. În sfârșit după lungi opintiri s'a tranșat și ultimul proiect de lege din uriașul program de muncă ce l octroase guvernul asupra Camerei. În ședința de Luni s'a trecut peste discuția în general și pe articole a proiectului despre aranjarea proprietății, iar Marți s'a primit și în a treia citire. Cea de pe urmă ședință va fi Vineri. Până Vineri va rămân și Camera magnaților cu vrăful de proiecte și astfel Camera deputaților le va putea lua în primire. Ca proiectele să devină lege — va urmări încurând sancționarea din partea regelui. Astfel Camera — re bene gesta — se va ajurnă până în 22 Septembrie, când după o ședință formală se va ajurnă din nou pe restimpul cât vor conferența delegațiunile.

Delegațiunile. Alegerea membrilor în delegațiunea ungară se va face în ședința Camerei din 22 Septembrie. Delegațiunile se vor întruni la 1 Octombrie la Budapesta și vor conferența până către sfârșitul lunii.

Călătoria banului la Karlstadt. Banul Croației Rauch planuise pe Duminică trecută o călătorie la Karlstadt pentru a asista la ceremonialul desfășurării vămii pe un pod. Altfel spus, în ziua precedentă opoziția convocă o adunare extraordinară a consiliului municipal. Deputatul Edmund Lukaczi adresă aici primarului orașului întrebarea dacă este adevărat că are de gând să găzduiască la sine pe ban. Primarul răspunde afirmativ spunând însă că va găzdui pe ban nu în calitate de primar ci de persoană particulară.

În același discurs primarul Bsnlavczi apără pe ban, făcându-i apologia. Lukaczi nu se mulțumește cu acest răspuns, ci declară că prin faptul sa, primarul va păta orașul întreg în fața Croației. După aceasta toți membrii consiliului municipal își dau rădă demisia, hotărând mai întâi să consi-

liul nu va trimite nici un fel de reprezentanți la solemnitate.

Pentru a împiedeca manifestațiile, banul sosi mai târziu decât se anunțase, dar nu scăpă de manifestații căci la gară fu întâmpinat de un mare număr de manifestații care îl primiră cu strigăte și huiduiri.

După aceasta ceremonialul se săvârși în liniște.

Destălnuirile lui Supilo. În ziarul său »Novi List« deputatul Supilo spune că croații nu vor ceda din dezideratele lor naționale privitoare la căile ferate nimic și că ei nici nu vor intra în tratative câtă vreme banul Rauch se află în funcțiune. Între altele el adaugă că primul-ministru Wekerle ar fi declarat că ar fi dispus să demită pe banul Rauch imediat ce coaliția ar ceda la chestia limbii dela căile ferate.

Prognostic pentru toamnă. Ziarul »N. Fr. Presse« întemeiându-se pe informații de sorginte autorizată schițează perspectiva politică pentru toamnă. După încheierea desbaterilor delegaționale guvernul ungar va prezenta camerei reunite proiectul despre bugetul anului 1909. Tot atunci ministrul Andrassy va prezenta reforma electorală în mai multe proiecte de legi. Proiectele sunt deja tipărite gata și cică s'ar fi alcătuit cu consentimentul regelui. În consiliul de ministri ce va premerge vacanțelor de vară, ministrii vor primi pentru studiere și aprofundare câte un exemplar tipărit.

Ce poziție vor lua singuraticii față de proiectele de reformă — se va lămurii într'un consiliu ținut anume spre acest scop după vacanțe. Proiectele întregite și modificate vor fi prezentate regelui pentru sancționare prealabilă. Camera va desbata întâi proiectul bugetar. Discuția bugetului se va termina încă în anul acesta, astfel reforma electorală va ajunge la ordinea zilei în Ianuarie 1909. Că până când va dăinui discuția — e anevoios de prevăzut, depinde însă de principiile de cari s'a călăuzit guvernul la alcătuirea reformei. Se poate însă prevedea aproape cu siguranță, că noile alegeri nu vor fi în 1909, ci probabil numai în primăvara anului 1910. Lucrările pregătitoare recer adică vreme îndelungată.

Lefegiul guvernului unguresc.

Prin vitrinele tuturor librăriilor ungurești se văd de câteva zile expuse exemplarele unei reviste germane. Puse grămadă mai multe și în mod săritor în ochi, citești titlul unei reviste germane ce apare de câteva luni abia: »Neue Revue«. Dacă o deschizi și o citești, rămâi cu un gust ca după o mâncare jidovească: simți că e ceva »cușăr« de tot.

De unde dintr'odată atâta dragoste pe unguri pentru literatura străină? Astfel îți vine să te întrebi, când știi bine, că nu există un popor mai izolat, mai străin și mai lipsit de interes pentru orice mișcare culturală și literară străină și că mai ales în generația tinăra ungurească abia găsești câte unul sau doi la sută, care să mai citească (necum să știe vorbi) într'o limbă străină.

Iată ce-i. Numărul 17 al amintitei reviste a fost răspândită în mii de exemplare în Ungaria pentru că cuprinde un articol-răspuns al celebrului (dijă) publicist ungar Vészi József în formă de scrisoare deschisă, adresată unui deputat din camera Germaniei, dr. Christian Storz. Din articolul lui Vészi, scris de altcum cu toată dibăcia și eleganța de stil a acestor »Pressjuden« aflăm că numitul deputat a atacat în mod grav cavaleriasca națiune ungurească printr'un articol publicat în aceeași revistă.

Dr. Storz făcând în acel articol o dare de seamă asupra trecutului și prezentului monarchiei austro-ungare și între altele dându-i a arătat și adevărata situație a națiunilor nemaghiare din Ungaria, așa cum ea este cunoscută dela energica acțiune e lui Björnson.

Nu am citit de mult un articol scris cu atâta perfidă neobrăzare și aiere de prefăcută indignare care să știe însă înfrână și îmbracă în hainele urbanității curtenitoare. Este evident pentru orice cunoscător al împrejurărilor că Vészi-Weisz este un lefegi plătuit de guvernul unguresc spre a stă la pândă și a sări cu »desmintirea«-i ori de

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Inaintea călătoriei de vară.

Trad. de Moise R.

Domnul împachetează. Pe sofa sunt întinse vestiminte, albituri și alte trebuințe de călătorie.

Domnul numără cu grijă cămeșile, gulerile, batistele, pe care le duc cu sine și le înscrie toate cu exaltitate în carnet.

Prietenul său șade pe un scaun cu spetează și fumează. E cu vre-o opt ani mai tânăr ca Domnul burlac, frumuseț, cam femiein, nervos, consumat, și foarte frivol.

Prietenul: Va să zică tu pleci?

Domnul: Cum vezi. (Strigă în odala vecină) Mario! Mănușile și tichia mea de călătorie! (Cătră prieten) Dă mi, te rog, cartea de colo!

P.: (deschide cartea) Schwegler, Istoria filosofiei — ești nebun? Să duci tu asta cu tine, când pleci în concediu?

D.: Sigur. Mă gândesc la săptămâna obișnuită, când îmi vine boala de stomach. Asta-i singurul leac împotriva ei.

P.: Nu ar fi mai bine, un volum de Prévost?

D.: Greșești! Pornografia are efect numai prin autosugestivitatea posibilității de a păși, sau viețui.

Și acestuia îi trebuie cu totul alta bază fizică, deci e a mea.

P.: Să nu faci! Când cineva pleacă pe o lună își propune pe ascuns, de a abuză de libertate.

D.: De a abuză? Tu și acum gândești cu mintea secolelor trecute.

P.: (iute, cam pătător). Nu mă înțelege rău. A fost numai una din frazele obișnuite. (Binevoitor). De sigur eu aș fi cei din urmă om care și-ar lua în nume de rău, un singur pas de abatere din calea așa numitei virtuți.

D.: (cu un surâs ușor de superioritate ironică). Te cred bucuros. Ești un om modern.

P.: Sigur! Numai aceea să numește păcat, despre ce știe și altul. Fiecare are atâtea drepturi și atâtea libertate, cât îi îngăduiește precauțiunea și înțelepciunea.

D.: (cu un accent aspru). Sau credulitatea și prostia altuia. (Dă o pauză surâzind). Curios, că pe nevastă-mea o neliniștește cu mult mai mult acum posibilitatea de a trăi așa, ca mai înainte.

P.: O neliniștește! Tu știi ce crede ea despre tine.

D.: O! Asta e cu totul altfel de neliniște. (Cu accent ironic). Tu știi prea bine. Ea ar fi cu mult mai liniștită, dacă ar avea în mâni dovezi sigure despre necredința mea.

P.: Nu te pricep.

D.: De sigur, că mă pricepi. Prietene! Femea cea mai bună și nobilă are clipe, în care să simtă singură și nefericită, în care simțirea și fantaziile ei se răsvrătesc contra modestiei și banalecuvilației, infiltrate prin educație.

Un bărbat, fie el și cel mai perfect, nu poate cucerii nici dela cea mai inferioară femeie, inimă întregă. O parte a sufletului femeesc rămâne totdeauna proprietate fără stăpân.

Într'o zi vine și cea mai nobilă femeie la ideea că poate să dispună liber de proprietatea aceasta. Peste ea vine atunci un dor, un dor ferbit și mai că ar fi fericită, dacă ar afla că bărbatul ei a făcut cea dintâie abatere din drumul virtuții, ca ea să poată — fără muștrare de conștiință — să-l facă pe al — dolos.

Acesta e punctul de unde femeia începe a face triunghiul comediei.

P.: Doar, tu nu poți crede cu seriozitate, d' Margaretă...

D.: (cu demnitate sigură). Nu, nu cred, d' Margaretă până acum nu a putut în chip serios să ajungă până acolo ca să strămute triunghiul teoretic — a avea, deși ea ar dori lucrul acesta. Știu, că dorește, a se juca puțin cu plăcerea aceea periculoasă, de a să ocupa cu ideile aceste.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — mester de monumente și pietre de amintir.

Fabricație proprie din marmură, granit, șeynii, labrador etc., din pietre de marmură magazină se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25. Căncelăria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-U. nr. 21.** Telefon 662. Filiale: Nagyvárad, Nagyeban. Déva și Bánptak.

câte-ori în presa germană se ivește vre-un glas de informație adevărată asupra Ungariei.

Întâi Vészi atacă Izvorul de informație al dlui Storz, pune la îndolală știrile publicate de Björnson. Vészi spune că Björnson nu cunoaște lucrurile din propria sa intuiție el e informat de slav și de românii aliați cu el, ceea ce înseamnă nu poate însă să fie motiv de a ne îndoi de exactitatea informațiilor sale, căci altcum am avea același motiv de a ne îndoi de orice informație din parte ungurească, fiind parte interesată. D.Vészi e însă generos. El convine că Björnson are dreptul de a se erija în acuzator al Ungariei, dar nu și în rolul de judecătorul ei, fără a da cuvântul apărătorilor. Nu înțelegem această grozavă deosebire ce Vészi atribuie cuvintelor de acuzator și judecător (e chestia dacă are dreptate sau nu, și nu chestie de metafora în care îmbracă funcțiunea lui) dar lăste o minciună că Björnson nu ar fi dat cuvânt apărătorilor. Este știut că toată acțiunea sa a început prin celebra lui afidare a contelui Apponyi, provocându-l astfel de a-și da seamă de faptele sale. Și se știe că în loc de a da un răspuns amănunțit și documentat, Apponyi a tăcut chitic, deși orice ziar din Europa i-ar fi deschis coloanele pentru a răspunde lui Björnson.

Cu bucurie se folosește Vészi de o învinuire nu nedreaptă dar sfârgace a deputatului Storz care afirmase că statul urgar nu are bani pentru a deseca vastele teritorii inundate de râurile țării și a le face productive, pentru că banii se întrebuințează pentru scopuri soviniște, manopere electorale etc. Aici Vészi devine documentat, ceea ce e ușor, citind sutele de milioane ce s'au cheltuit pentru desecarea acelor teritorii inundate într'un period de vre-o 40 de ani. Dar el nu arată milioanele ce se cheltuiesc în fiecare an pentru scopuri soviniște, plăindu-se un întreg sistem de asuprire. Nu spune cum la o singură algere ca cea dela Beluș sau Bocșa numai jandarmii și armata aduse din toate părțile țării să terorizeze pe români cari nu arătau nici cel mai mic semn de dezordine, au costat zecimi de mil de cor. Nu spune cum guvernul plătește zadarnic în fiecare an milioane pentru școale și învățatori spre a maghiariza, nu vorbește nimic de banii ce se avârie pe geam afară spre a plăti pe niște lăniți ca Moldován, Burdea și Saluzainszky cu foile lor cu »abonamente» gratis, și nu spune de fondurile de dispoziție (din cari e plătit și el!) pentru a »informa» sau mai bine a corupe presa străină în favorul Ungariei. Și nu spune în sfârșit de sutele de milioane pe cari guvernele nu le-au cheltuit, deși erau datoare să le cheltuiască, pen-

tru ridicarea culturală și materială a nemaghiarilor cari aveau același drept de cetățeni, ca și maghiarii, la lucrul acesta.

Dar minciuna cea mai sfîntată vine la urmă, Vészi aici e de un fariseism și o ipocrizie scârboasă. Iel se însărcinează să dovedească în mod convingător că în Ungaria nu s'a maghiarizat. Care-i instrumentul de asimilare națională întrebat el. După părerea mea, zice el, nu există mijloace potrivite și eficiente pentru acest scop. Dar dacă ar fi, zice, sunt școale și armata. În armată limba de comandă e cea germană. Dintre cele 16,000 de școale, 14,000 sunt susținute de comune și confesuni, cari conform legii au dreptul de a hotărî limba de predare. Deci conchide Vészi în partea cea mai mare a școalelor primare limba ungurească formează alături cu altele un simplu obiect de învățământ, iar celelalte obiecte s'a predau în limba nemaghiară!

Și apoi dovada cea mai eclatantă, zice: Dintre cele 16.7 milioane de locuitori în Ungaria, fără Croația sunt abea 855 milioane de unguri și vre-o 8 milioane de nemaghiari dintre cari abea 1.3 milioane știu ungurește.

Credem că-i de prisos ca să ne mai ocupăm de aceste »argumente» ale lui Vészi, căci ar trebui să repetăm lucruri pe cari orice cetitor de gazete le știe și cari formează axiome elementare ale arsenalului nostru de argumente.

Ceia ce trebuie să preocupe pe oamenii noștri politici ar fi însă, de-a căuta să dezmințim și să demaște pe Vészi, care e plătit de guvernul unguresc anume pentru a falsifica și induce în eroare opinia publică a Europei asupra noastră.

Este timpul suprem să smulgem vălul de minciună ce guvernul și lefegii lui ca Vészi caută să arunce asupra suferințelor îndurate de popoarele din Ungaria.

Din Cameră.

— Sedința dela 6 și 7 Iulie n. —

Luni.

Abia sunt de față vre-o câțiva deputați. În sală și pe culoare se discută chipul cum s'ar putea modifica articolul referitor la penziunea funcționarilor și a văduvelor, articolat în legea execuțională la propunerea deputatului Nagy György. Săcuiul nu se lasă capacitat. I se cere ca la a treia citire a proiectului să propuie însuși o modificare

Ea privește în tine numai icoana acelui ideal ce și-a construit ea, pentru un cult ideal.

Tu ești și acum purtătorul dorului ei nerostit și descret, frupadural pe care ea îl îmbracă cu tot farmecul idealismului ei. Mai departe.

În fulgerările acestor vijelii depărtate sufletul ei rămâne proaspăt și mlădios. Te asigur, la cea dintâi încercare a ta, dacă vrei să-ți implinești poftele tale frivole tresare înaintea ei un fulger de îngroziitoare înțelegere și tot visul ei s'a prefăce în o ploaie de lacrimi.

Vreau să o ferec însă pe buna mea Margareta de durerea asta. (Pauză scurtă, cu seriozitate mare.)

Și numai de aceea, nu-ți implinesc pofta, de a-mi înșela nevasfa.

P.: Paul! Iți jur că —

D.: (surzând) Știu cu prea bine, un jurământ strămb mai mult sau mai puțin, pentru tine e tot una.

Lăsăm aceasta. Eu plec liniștit și nădăduesc că tu vei cerceta cât s'a poate de des pe Margareta și la țară. Ea va avea nevoie de societatea ta.

P.: (cu încăpăținare) Tu! nu te juca cu focul!

D.: (ironic) Ah?! Așa tot te dai de gol. Să știi că iau rătăcirea asta a ta spre omenie, drept pasul cel dintâi spre îndreptare. Așa, acum sunt gata de plecare. (Chiamă afară) Mario, dute adă o bljă. (Bate la ușa dormitorului) Margareto (Cătră prieten) Imi permiți, să-i dau în prezența ta sărutarea de despărțire? »N. P. J.«

stilară, care însă ar schimba tot senzul articolului respectiv. Articolul dispune ca penziunea văduvelor și funcționarilor să fie scutită de execuție. Dacă s'ar omite prepoziția și, penziunea funcționarilor s'ar putea cuprinde și în viitor și astfel, după combinațiunile lui Wekerle bugetul ar câștiga vre-o 15 milioane. Nagy însă a rămas implacabil. Guvernul va cercă deci să exopereze modificarea de sus presionând asupra camerei magnaților.

Sedința se deschide la orele 11. După verificarea procesului verbal se primește în a treia citire reforma execuțională.

Se trece la discuția celui de pe urmă punct din programul de muncă a sesiunii: proiectul despre regularea proprietăților, separare urbană, proporționare și comasare.

Referent Ferenczy G.

C. Brediceanu: Onorată Cameră! Pe timp când s'a desbătut articolul de lege VII din 1908, ale cărui dispoziții, mai ales în privința procedurii, au fost luate și în proiectul de lege de față, noi ni-am expus deja punctul nostru de vedere. La acesta aderăm și acum.

Ceace vultu spune acum, se referă la împărțirea izlazurilor (Sgomot. Preș. sună).

Din partea mea recunosc importanța și necesitatea proiectului de lege, și la partea cea mai mare a principiilor, pe care se întemeiază întreg proiectul aderez din partea mea și acum, nu pot trece însă cu vederea faptul, că în multe locuri cu ocazia împărțirii izlazurilor s'au comis multe abuzuri, lucrul acesta îl știu din praxă. S'au întâmplat multe corumperi. (Așa-i — în centru), din care cauză poporul a suferit multe daune iar ocupația cu prăsierea vitelor i-s'a făcut imposibilă. Și dacă puterea de stat, care trebuie să vegheze peste averea și bunul fiecei cetățean, până acuma n'a avut nici o grijă, din asta tot poporul a tras scurta. Totuși trebuie să primăască cu mulțumită purtarea aceasta de grijă, care se cuprinde în una ori alta din dispozițiunile legii. Țin însă să excepționez un lucru, pe care-l cunosc din praxă, anume că nu s'a avut în considerare lipsa de izlaz a comunelor, cari au existat până aci. Din raportor a spus foarte corect, că de-aci înainte, când se vor face noul comasări izlazul trebuie detașat adecă întregit din teritoriul care se comasează.

Un lucru însă a rămas afară din lege, și anume când statul face colonizări, să fie cu considerare atât statul cât și celce se ocupă cu colonizări, că în ocaziunea colonizărilor, parcelărilor, comunale vecine să nu fie lipsite de izlazul lor. Apărarea intereselor acestor comune este o datorință a guvernului, pentru că privirea lor de teritoriul de izlazuri înseamnă nimicirea lor, ceea ce se poate documenta cu statistică, de oarece în atari comune lipsite de izlaz nu numai numărul vitelor a scăzut cu 70—80 proc. ci și în numărul populației s'a observat o mare deosebire.

Nici un fel de politică economică nu poate avea ca principiu nimicirea comunelor al căror locuitorii vecuri de-arândul și-au implinit datorința cătră țară. Da, să se înființeze noi comune, dar să rămână și cele vechi, și să nu fie lipsite de mijloacele de trai.

Din acest motiv vă rog să fiți cu considerare la lucrul acesta când se fac colonizări. De oarece în proiectul de față nu găseșc nici o dispoziție, care să mi cauzeze nedumerire, primesc proiectul. (Aprobări la naționaliști).

Mezőssy B. (secretar de stat): Răspunde dlui Brediceanu afirmând, că guvernul poartă de oprimivă la inimă interesele economice ale popoarelor din țară.

Günther: Proiectul de față apără interese economice foarte importante. Plângerii despre nedreptățile și abuzurile ce se comit cu ocazia colonizărilor, a auzit de multe ori. Promite că va cerceta lucrul. Nu neagă că scopul proiectului în parte e și maghiarizarea naționalităților. Știrile răspândite în străinătate despre prigonirea naționalităților nu corespund adevărului (?!).

Recomandă proiectul spre primire.

Camera primește proiectul.

Urmează discuția specială.

P.: Amice! Ce te gândești! Margareta sufletește e femeia cea mai castă din lume.

D.: Ei, ei! Sufletește tot la un milion de femei una e castă. Și cea încă e — fără compătimitate — stupidă. Pe Margareta voesc să o păzesc de chinul acesta statornic între voință și faptă, ceea ce și așa nici odată nu s'ar întâmpla, o mică tăcere. Cu o privire mare și liniștită).

Și de aceea nu vă implinesc pofta.

P.: (Speriat) Nouă?! Cum înțelegi tu asta?

D.: (foarte amical). Tocmai așa, cum m'ai priceput tu.

Nu mă crede mai prost decât sunt.

Tu ești fără îndolală amicul meu. În toată vremea ai fi gata de a-mi gira o poliță ai fi în stare să priveghezi nopți întregi la patul meu, de aș fi bolnav, te-ai duela cu oricine ar cuteza să-mi atingă onoarea; dar — și-ar face o plăcere deosebită, să mă înșel, cu Margareta.

P.: Paul! Cum poți să spui una ca asta?

D.: Fiindcă-i adevărat. Asta e morala noastră. Dar faptul, că iți spun aceasta, așa liniștit, și tocmai acum când am de gând să mă despart de femeia mea, pentru o lună, iți poate arăta, că eu nu găseșc nici un pericol, nici pentru mine.

Nu te supăra amice! Margareta crede, că are un interes foarte mare de tine. Tu îi aduci Dumineci în viața ei monotonă, tu îi așterni ici și colea drumul fantaziei cu flori etc. Totuși nu te încrede. Te cunosc în frivolitatea întregă a amabilității sale.

Tu nu ești omul, care poate cuceri pe Margareta.

După ce dl Brediceanu își rectifică cuvintele Raportorul declară că nu primește propunerea dlui Brediceanu.

Camera primește paragraful neschimbat. Paragraful celalalt au fost primiți fără discuție. Cu aceasta s'a primit și proiectul în întregime.

Marți.

Sedință formală. Se primește în treia citire proiectul despre aranjarea proprietății.

Wekerle. Propune ca ultima ședință să fie Vineri, când să se ia la cunoștință avizul camerei magnaților. Camera să se ajurneze până la 22 Septembrie. În 22 Sept. să se țină o ședință formală pentru ascultarea propunerilor ce le va prezenta guvernul referitor la programul de muncă pentru sesiunea de toamnă. Apoi să se ajurneze de nou, ca comisiile să aibă timpul necesar pentru deliberarea asupra propunerilor guvernului.

Camera primește.

Beniczky Ö. Interpelează în chestia unui articol apărut în ziarul slovac »Narodne Noviny« și în care se atacă episcopul de Tis Párvy. Solicitează ca guvernul să introducă statutul în finaturile locuite de slovaci, căci numai astfel se vor putea înfrâna uneltirile antipatriotice ale presei slovacești. Cere ca guvernul în general să înăsprească rigoarea exercitată asupra presei naționale țrilor.

Günther. Răspunde că precum și până acum așa și în viitor va pune scâmbiu în gura presei naționalității și va asmuți pe procurori, cărora de altfel le-a și ordonat de curând, ca delictele comise de aceasta presă să le petreacă cu atenție...

Camera a luat la cunoștință răspunsul ministrului.

Astfel activitatea parlamentului ungar a primit de încheiere un acord demn, ținând să-și mai trîmbițe odată în lume proști.

O inițiativă frumoasă. O „Casă națională“ la Viena.

Primim următorul

apel:

MOTO: »Din propria putere«

O mică, dar entusiastă gardă, a coloniei române, în frunte cu aprigul general Lupu, și a pus cu ani înainte ca deviză, ca pe toți românii din Viena să l strângă într'un mănunchi și să le dea ocazie a se nutri din comorile dulci, ce spiritul românesc le-a produs. — Din însuflețirea aceasta națională și-a luat naștere societatea »Clubul român«, pe al cărui steag falnic e scrisă ca deviză dezvoltarea spiritului cultural și social român, cultivarea limbii, istoriei, literaturii, artelor teatrale și cântărilor naționale, propagarea breslei meseriașilor și ajutorarea sau stipendiarea acelor tineri, cari cercetează școala de arte și meserii, aranjarea de instrucții publice, conferințe, discuțiuni științifice etc. etc. cu un cuvânt propagarea a tot, ce poate fi apt, ca să ne rădăce nivelul cultural în spirit național și să fie o sentință puternică pentru tot românul fără deosebire de stare și rang în acest amestec al diferitelor națiuni străine neamului nostru.

Mare și sublim este scopul nostru al înflăcăraților plonri ai culturii române — dar de tot mică sunt mijloacele, ce ne stau la dispoziție.

Ca o societate să poată lua un avânt puternic în activitatea sa și să poată progresa, îi trebuie mai întâi de toate un local propriu sau mai bine zis o Casă națională, ca să poată coresponde tuturor necesităților timpului.

Când privim la popoarele din imperiul Austriei, vedem cum înalțează pe toate treptele sociale și economice, iar noi ne restrângem numai în starea meseriașilor și industriașilor români, a căror lipsă să simte în toate unghiurile lumii locuite de români.

Ca să corăspundă într'u câteva acestei mari necesități »Clubul Român« a luat asupra-și sarcina de a proteja starea meseriașilor și industriașilor, cari vin la Viena spre a-și dobândi științele necesare și a le da posibilitatea să fie egali cu meseriașii și industriașii de alte națiuni. Dar acest scop numai atunci se poate ajunge, dacă societatea »Clubul Român« va avea casa ei proprie fiind astfel în stare să dea adăpostul și scutul necesar. — de aceea comitetul a luat inițiativa de a lansa Apelul prezent pentru formarea fondului de zidire al casei naționale »Clubul Român« și nu greșim dacă sperăm, că fiecare român va arăta un interes viu față de aceasta idee nobilă.

Deci comitetul subsemnat așterne rugămintea ferbinte către toți românii din cele patru unghiuri, ca să sprjinească din toate puterile întreprinderea aceasta, ce va fi de folos fiecărui român, care va trece prin Viena.

Fiecare român va fi mândru, când în capitala Imperiului austriac se va ridica falnică Casa națională a »Clubului român«.

Marinimoasele oferte, cari se vor cvila pe cale ziaristică, sunt a se adresa la președintele societății, III/I Elanngasse nrul 4.

Pentru comitet: președinte: George Vitencu, tipograf. Secretar: Alexandru Barbu, încălțar.

Mișcarea culturală.

Dela Asociațiune — Secțiunea istorică a »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« scrie »Telegraful Rom.« a ținut ședință Vineri d. a. la orele 4. Au participat membrii: Iosif S. Șuluțu, Nicolae Togan, T. V. Păcățian, Silvestru Moldovan, și Dr. I. Lupuș, Domnul S. Moldovan a raportat, că Dicționarul comunelor din Ungaria locuite de Români, cu a cărui compunere a fost încredințată secțiunea în ședința plenară a secțiunilor literare ținută în anul trecut, e terminat. Au fost lucrate 26 de comitate, cu aproape 5000 de comune locuite de români, 13 din partea dlui Moldovan, 13 din partea dlui Togan. Sunt înșirate comunele după alfabet, întâi cu numirile românești și cu toate datele mai însemnate, apoi cu numirile ungurești și în urmă cu cele nemțești. Se va face acum raport ședinței plenare a secțiunilor literare, convocată pe 14 Iulie n. la Sibiu, pentruca să dispună tipărirea acestui folositor dicționar.

Tinerimea română din Mureș Uloara și jur învia la petrecerea de vară, ce o va aranja la 19 Iulie st. n. în sala cea mare a »Hotelului erarial«. Prețul de intrare: de 1 60 fil., de familie până la 3 membri 4 cor. începutul la 8 ore seara. Venitul curat este destinat în favorul fondului pentru ridicarea unui »Orfanotrofiu« în Blaj. Suprasolvirile să primească cu mulțumire și se vor culta pe cale ziaristică damele sunt rugate a se prezintă în costum național. Comitetul aranjator.

Despărțământul VII Hațeg. Comitetul central al despărțământului VII Hațeg al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, invită pe toți doritorii și spriginitorii literaturii și culturii românești, la adunarea anuală ordinară, ce se va ține la 19 Iulie st. n. a. c. la orele 10 a. m. în biserica greco-orientală din Bașlar, având următorul program:

1. Deschiderea adunării generale prin președintele. 2. Raportul secretarului. 3. Raportul casierului. 4. Raportul bibliotecarului. 5. Exmiterea unei comisiuni pentru censurarea rapoartelor, alta pentru înscriserea membrilor. 6. Prelegere economică cu skiopticonul. 7. Referada comi-

siunilor. 8. Statorirea bugetului. 9. Eventuale propunerii. 10. Esmiterea a 2 delegați pe lângă adunarea generală a »Asociațiunii«. 11. Închiderea adunării.

Din ședința comitetului, ținută în Hațeg la 28 Iunie st. n. 1908. Victor Pop, secretar; Dr. Gavril Suciu, directorul despărțământului.

Cele doresc să ia parte la adunare să se însine la directorul despărțământului ca să poată face dispozițiunile necesare pentru încuarterare și mâncare.

NB. Celelalte ziare sunt rugate a reproduce această convocare.

Din străinătate.

Intâlnirea lui Wilhelm cu Țarul. Ziarul »Rietch« din Petersburg anunță că în sfârșitul acestei săptămâni împăratul Wilhelm și țarul Nicolae se vor întâlni în apele Baltice, din inițiativă germană. Ambasada germană din Petersburg nu știe nimic însă despre aceasta. Agenția »Volk Bureau« din Berlin adaugă că, după informațiunile sale, știrea ziarului »Rietch« este absolut neîntemeiată.

Cuvântul șahului garantează viața Europeanilor. Londra, Răspunzând unor chestiuni cu privire la dezordinele din Teheran, Sir A. Grey ministrul afacerilor străine a declarat că în advăr mai multe persoane s'au refugiat la legațiunea britanică și că șahul a postat trupe lângă legațiune, procedeu contra cărui guvernul englez a protestat și în privința căruia o corespondență a fost deschisă cu guvernul persan, din care ce nu se putea să se predea fugitivii fără garanțiile obligatorii pentru siguranța vieții lor. Din provincie vin știri că dezordinea continuă dar toate știrile concordă pentru a arăta că stăvilul nu au a se teme de vreun pericol.

La întrebarea dlui Dillon, dacă guvernul va primi cuvântul șahului drept garanție, dl Grey a răspuns să se delibere, cari alte garanții s'au putea cere?

NOUȚĂȚI.

ARAD, 8 Iulie n. 1908.

— La mormântul lui Șaguna. Luni, în 16/20 Iunie c. ziua morții marelui Arhieru Andreiu baron de Șaguna, s'a făcut, ca în toți anii, pelerinaj la mormântul din Rășinari, a marelui înțelept al bisericii noastre ortodoxe române. Din partea societății de lectură »Andreiu Șaguna« teologilor de la seminarul »Andreian« din Sibiu au luat parte la pelerinaj unsprezece elevi, constituiți în cor. Sfânta liturghie a fost oficiată în Rășinari de către preoții locali, Lungu și Coran, iar parastasul s'a făcut la mormântul lui Șaguna. Elevii din seminar au dus o frumoasă cunună pe mormânt, iar absolventul de teologie Petru Debu a rostit vorbirea ocazională, cu care a făcut bună impresie asupra ascultătorilor. Terminată aceasta, elevii au fost invitați la masă, unde părintele Lungu le-a vorbit despre însemnătatea zilei și despre datoria celor chemați să conducă poporul de a și împlini cu răvnă chemarea, călând să-și ducă credincioșii la înalțare și la ricie.

— Falimentul partidului »moderat«. Nu s'a născut încă și deja i-se face probodul. Ziarele ungurești pe cari le-am primit azi, vestesc toate, probabil după informațiile luate din ziarul nostru, moartea partidului »moderat«. Ele constată totalul faliment al încercării dlui Babeș, care de altădată acum spune că nici n'a vrut să întemeieze un partid nou, ci să facă numai o propagandă de împăcare între români și maghiari.

Toate damele se facideal de frumoase

prin efectul bun al

CREMEI MAKÓ-IDEAL

care adeverește nenumăratele crisori de mulțumită.

Face să dispară roșafa feței, pistruiele, petele de ficat ștoate necurătenile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Secapătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszerész — — Makó Ujváros — —

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. —

Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 fil.

Comandele prin postă se satisfac repede și punctual.

Preparatele medicale și chimice au fost premiate în expoziția igienică internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crucea de merit franceză și cu diploma de distincție.

O declară însă franc că aceasta nu și-a închipuit-o fără concesiile însemnate pe seama românilor.

Ziarele ungurești iau apoi notă că atât »Telegraful Român«, cât și »Unirea«, organele celor două mitropolii se rostesc asemenea contra înființării partidului moderat și conchid că aceasta schimbare de front se face de aceea pentru că românii ar fi aflat că proiectul electoral a lui Andrássy nedreptățește pe români într'un mod foarte simțitor.

— Prințul Carol în Brașov. A. S. R. prințul Carol al României a vizitat Luni 6 Iulie Brașovul însoțit de mai mulți tineri camarazi dela Sinaia venind cu bicicleta pela Predeal și prin admirabila vale a Timișului. Tinărul prinț a luat prânzul împreună cu prietenii săi la restaurantul »Transilvania« și a plecat după masă tot cu bicicleta înapoi.

— O faptă românească. Dl. *Andrei Frâncu* fost președinte al unuia din senatele curții de casație din Budapesta a făcut o fundație care va perpetua numele dsale pe totdeauna între români. Dsa a lăsat moșia sa din Buzăș consistorului gr-cat. din Blaj ca scopul de a ajuta școlile românești lipsite din întreaga mitropolie unită.

Valoarea fundației face vre-o 140 mii de cor.

Dispozițiile fondatorului dovedesc și mai mult gândul și simțirea românească de care s'a călăuzit. Conform testamentului, dacă școlile confesionale gr-cat. s'ar stațifica, sau nu s'ar admite în ele limba română ca limbă de propunere, sau din vre o cauză venitul fundației nu s'ar putea întrebuința pentru subvenționarea școalelor numite, din venitul fundației se vor scoate cărți populare scrise în limba română și se vor înființa și susține biblioteci populare, iar dacă nici asta nu s'ar putea, se vor împărți stipendii dela 200—600 cor.

— Arhiducele Leopold Salvator în Sibiu. »Telegr. Rom.« scrie: Alteja Sa Imperială și Regală, Arhiducele Leopold Salvator, a plecat Duminecă, la 1 oră d. a. din orașul nostru la Brașov. La orele 11 și jumătate, însoțit de doi generali din loc, a vizitat catedrala noastră și a rămas încântat de frumuseța Inconostasului și a picturii de pe cupolă. Alteja Sa a vizitat și celelalte biserici din orașul nostru.

— Un filantrop. Marele comerciant din Arad *Carol Andrényi*, a trimis ieri o scrisoare prefectului contele Károlyi prin care îl anunță că într'u veșnică pomenire a fiului său decedat Carol, dăruiește o sumă de două sute mii coroane pentru înființarea unui spital de copii fără deosebire de naționalitate, în Arad.

Actul acesta marinos și uman, a făcut excelentă impresie în Arad. Prefectul, însoțit de mai mulți s'au prezentat imediat la locuința comerciantului ca să-i mulțumească, acesta însă nu mai era acasă. Plecase la o viață a sa dinaintea mulțumitelor și recunoștințelor cari vin totdeauna pe urma unei fepte atât de nobile și frumoase.

— Intru salvarea școalelor. Senatul școlastic gr-cat. din Lugoj în ședința ținută la 5 Iulie st. n. sub prezidiul mult on. domn Gheorghe Popoviciu protopop a hotărât ridicarea salariului învățătoresc potrivit legii școlare alui Apponyi la 1200 cor.

— Din tainele unei curți episcopesci. Un ziarist ungar din Oradea-mare a avut fericirea de a vizita curtea episcopescă din Baluş. Intre alte obiecte zugrăvite de condelul sau »cușăre« este și o mare și frumoasă sobă pe care se găsește următoarea inscripție ungurească:

*Királyért és Hazáért
Lobog zászló, foly hont vér.*

Românește: »Pentru rege și patrie — flamura fâlfâie, sângele patriotic curge«. Fără comentariu.

— Invățători patrioți. Patriotismul cucerește. Acuma și învățătorii noștri din Sălaj au gustat din băutura asta narcotică și iată că românismul lor să și clatină. La adunarea »Reuniunii inv. români din Sălaj« ținută Duminecă răstrecută la Hidig, revizorul școlar, ca însărcinatul statului a fost primit și înconjurat cu cea mai mare atenție și nimeni n'a îndrăznit să-i taie multele prevaricații ce și-a permis dincolo de domeniul atribuțiilor sale. Ba drept recunoștință învățătorii, l-au mai ales și membru de onoare al reuniunii. De aici apoi până la o telegramă de aderență adresată lui Apponyi nu a mai fost decât un pas pe care adunarea l-a făcut cu înlesnire. Așa vi-se șade frumos, dlor, sărutați mâna călăului ce ne ucide!

— Succesul unei românce. La examenul final al conservatorului din Viena s'a distins și o elevă română: domnișoara Felicia Giurgiu, care ca pianista perfectă a fost premiată cu medalia de argint. R. R.

— Lupta încontra școlii de stat. Fruntașa comună românească Șimand duce de câțiva ani o luptă frumoasă și demnă împotriva școlii ungurești. Cei vre-o 300 de copii obligați să frecventeze școala, umblă la școala românească confesională. Aceasta a fost un spin în ochiul oamenilor dela putere. S'a cercat fel și chip pentru a înfige și aici o școală ungurească cu scopul maghiarizării. Comuna primă dela guvern invitarea de a hotărî sau înființarea unei școlii comunale sau de a cere înființarea unei școlii de stat. Consiliul comunal refuză atât una cât și alta. Guvernul ceru atunci a doua-oară înființarea școlii comunale, adică a unei școlii plătite chiar de săteni pentru maghiarizarea lor proprie și isbuti să obțină votarea hotărârii. Românii făcură atunci apel la ministru împotriva acestei hotărâri spunând că ar fi nedrept să li-se ia bani pentru o școală nouă când ei mai susțin una, cea confesională. Atunci, pentru a obține închiderea acesteia, guvernul retrase micul ajutor ce-l acordase atât școlii ortodoxe cu 2 învățători, cât și a școlii gr-cat. cu un învățător sub pretext ca au neglijat limba ungurească în școală.

Fără a mai ține cont de apelul românilor, ministrul a ordonat înființarea școlii comunale care va trebui deschisă pe ziua de 1 Septembrie.

Deasemenea ministrul a retras sub acelaș pretext ca mai sus ajutorul de stat școalelor confesionale din Săturău și Felminiș.

— Cununie. Dl. Vasile Raica, candidat de preot și d soara Valeria Popa își vor serba cununia la 29 Iunie st. v. în ziua de ss. ap. Petru și Pavel în biserica gr-or. română din Foași. Felicitările noastre!

— Than Károlyi fost profesor de chimie la universitatea din Budapesta timp de aproape 50 de ani, a decedat zilele acestea. Decedatul a mu-

rit în vârstă de 74 de ani și începând dela anul 1892 a fost numit pentru meritele sale membru în casa magnaților.

— Prelegeri populare în Ciacova. Un comitet s'a constituit în Ciacova pentru organizarea de prelegeri populare în Ciacova. Dl. Simeon Popescu contabil invită la prima prelegere populară, ce se va țineă Duminecă, în ziua sf. Petru și Pavel.

— Aprobare ministerială. Ni-se cere publicarea următoarelor: Înaltul minister de culte și instrucțiune publică reg. ung. a aprobat cu datul de 30 Mai 1908 nr. 59650 ministerial ca manual de școală: »Noul abecedar de dr. Petru Șpan. Ediția a doua. Sibiu, tiparul tipografiei arhidiecezane« Introducându-l în lista oficială a cărților de școală pentru învățământul popular elementar, cu dreptul de a se folosi în toate școlile cu limba de propunere română (gr-or. și gr-cat.) cum și în școlile comunale unde limba de propunere e cea română.

Acest abecedar a primit aprobarea Prea vez. consistor arhidiecezan din Sibiu, cum și a ven. consistor diecezan din Arad.

— Serbările de gimnastică din București. Într'o Duminecă trecută, în Arenele Romane din București, s'a adunat aproape toată poporația școlară din București, spre a vedea serbările de gimnastică date de elevii și elevele școlilor secundare de aici. În fața diul ministru Haret, a directorilor și a directorilor, precum și a diul general P. V. Năsturel, președintele Societății Federate de gimnastică, s'au executat cu multă bunăvoință și pricepere, marșuri, exerciții libere, exerciții cu bastoane, măciuci, greutăți și jocuri.

Bucurie rară a fost dată celor de față de elevele asilului »Elena Doamna«, a căror uniformă eră costumul național. Nu s'ar putea ca toate școlile de fete să imiteze Asilul, și să adopte ca uniformă costumul nostru românesc? E simplu, dar frumos și practic, încă și puțin costisitor...

Jocul »Mărioara« s'a jucat de elevele asilului. Internatul de fete, gradul al II-lea, a făcut mișcări de marș, cu mai multă exactitate decât băieții, și exerciții libere, cu totul altele decât ale băieților, executate foarte bine.

A plăcut mult »crucea« și »morișca«, figuri de marș și cadril, făcute de elevii seminarului pedagogic. Figuri mai originale ni-au arătat și elevii școlii normale a societății pentru învățătura poporului român, cari au atras admirația și prin perfecția marșurilor și frumoasa lor ținută. Cel dela »Sf. Sava« au lucrat cu greutate. Acestora nu li-s'a dat destulă atenție, căci au intrat în arenă mai înainte de a termina cei dela seminarul pedagogic.

Cu totul deosebite și foarte frumoase au fost exercițiile cu stegulețe, făcute de elevii gimnaziului Cantemir Vodă.

Mult interes a deșteptat »bastonada« (scrimă cu bățul), asalturi făcute de elevii gimnaziului Șinca, sub conducerea maestrului Bădescu. Exercițiile cu verigile, făcute în acelaș timp cu bastonada, n'au putut fi urmărite. Seminaristii dela »Central« au făcut diferite figuri la paralele. S'a încheiat această serbare școlară, după cum eră și firesc, cu câteva jocuri naționale: Banul Mărișcine, hora și sârba, jucate cu multă vioacune de elevii dela »Matei« și »Cantemir«. Ne săltă inima privindul. Și ne gândeam cu tristeță la timpul petrecut de noi la școală, când măestrii ne învățau alte jocuri decât cele românești, din care cauză a trebuit mai târziu să stăm rușinați de-o parte, când la petrecerile românești nu ne puteam amesteca în joc, pentru că nu știam.

— Ravagile unul incendiu. Se anunță din Lemberg: Sâmbătă după amiază a fost la Borislav o puternică furtună însoțită de tunete și fulgere. Primul trăsnet a căzut asupra puțului eruptiv Litava aparținând societății Montana; un al doilea trăsnet a incendiat puțul eruptiv al societății »Oil City«, iar un al treilea trăsnet un rezervor, care funcționa abea de două săptămâni și avea 600 cisterne de naftă. Fiacările se ridicau până la înălțimi de sute de metri în coloane amenințătoare de foc, întinzându-se asupra întregului ținut. Focul s'a comunicat imediat la puțurile Cischmet și Jadwiggă cari au avut de suferit mai mult de pe urma groaznicului incendiu. Cel mai mare pericol îl prezenta puțul companiei Oil City,

la a cărui stingere nici nu se putea gândi cineva, de oarece era cu totul cuprins de flăcări. Noaptea au sosit două companii de pioneri pentru a contribui la localizarea incendiului.

Mulțumită activității armatei focul poate fi considerat ca localizat. Specialiștii spun însă că el va mai dura 3—4 zile. Au suferit pagube mari în special locuitorii satului Tusfanovic. În total au fost distruse de incendiu 1200 cisterne cu provizii de naftă și au căzut victime elementului nimicitor mai multe case. Prețul petrolului brut nu va avea probabil de suferit, întrucât aceste înțurări au avut o considerabilă cantitate de supraproducție. Până acum pagubele se urcă la câteva milioane.

— Sașii atăcați. Ziarul sâsesc »Sieb-d-Tagblatt« comentând acțiunea dlui Babeș se întreabă dacă un program moderat va satisface oare interesele poporului românesc de zece ori mai mare decât cel sâsesc. Pentru acest comentariu »B. H.« de azi atacă cu violență pe sași spunând că poartă o politică de duplicitate, făcând pe prietenii unguirilor de-o parte și instigând pe românii la o luptă inversunată contra unguirilor spre a se folosi de isbânda lor. Discuția probabil va continua și ne abținem deocamdată dela un comentariu.

— Ciocnire de trenuri. Azi noapte în gara dela Hajduszoboszló s'a întâmplat o feroasă ciocnire de trenuri. Trenul de persoane nrul 1707, ce venia cu mare viteză dinspre Körösmező, în urma așezării greșite a mazacului, s'a izbit de trenul de mărfuri nrul 1758. Cu atâta putere, încât mai multe vagoane au fost distruse. Locomotiva trenului de persoane s'a urcat cu adevărat pe locomotiva trenului de mărfuri. Vagoanele s'au îngrămădit unul peste altul. Călătorii izbiți grămadă prin cupee tipau îngrozitor. S'a telegrafiat după ajutor la Debrețin de unde a și sosit în curând un tren special cu oameții societății de salvare. Intre ruinele vagoanelor s'au găsit două cadavre, unul al avocatului din Nădlac dr. Bakos, cu capul ciuruit îngrozitor. Sunt 17 greu răniți. S'a pornit cercetare.

Direcțiunea căilor ferate a dat despre înfiorătoare catastrofă următorul comunicat: Trenul de persoane ce circulează pe linia Budapesta-Körösmező, Luni noaptea la orele 11 și 6 minute s'a ciocnit în gara Hajduszoboszló cu trenul de mărfuri nrul 1758. În urma ciocnirii dintre călătorii a murit avocatul din Nădlac dr. Bakos dintre personalul de serviciu înăruul Francisc Egedi. Au suferit leziuni și contuzii grave următorii: soția mașinistului Emil Lavota, L. Czaban mașinist, soția acestuia și fiica lui de 8 ani Olga, A. Kovács și fiica, S. Meisner și G. Péntek, din Debrețin; G. Bányai din Neoplanta și Weisreb Mayer din Șimleul Silvaniei. Răniți greu dintre personalul de serviciu sunt următorii: L. Csuka mașinist și I. Pap frănar. Au suferit leziuni ușoare următorii: Z. Rosenberg din Careii mari, I. Egy mașinist, G. Fereucz fochist, Al. Faragó și D. Nagy conductori. În total sunt deci doi morți, 12 greu răniți și 5 răniți mai ușor.

Ciocnirea a cauzat o așezare greșită a mazacului nrul 8 Vinovații sunt I. Nagy și L. Somogyi macagii, cari au și fost suspendați din serviciu și dați pe mâna autorității. S'a pus în curgere o riguroasă cercetare.

— Pentru învățători răspunde statul. Se anunță din Paris: D. Doumergue a depus un proiect de lege înzând să substituie responsabilitatea statului celei a membrilor învățământului public pentru greșeli comise în exercițiul funcțiunii, pentru cazurile de plângeri din partea părinților.

Camera a reluat discuțiunea impozitului pe venit.

— Un otrăvitor bătrân de 80 de ani. Se anunță din Milan: Poliția a arestat pe un anume Dinetti, în vârstă de 80 de ani, directorul vopsitoriei de stoffe Maltoi, acuzat de tentative de otră-

vire a subdirectorului fabricii bolnav de mai mult timp și anume de când s'a găsit în fașuria sa un praș alb.

Ancheta poliției a constatat, că înainte de îmbolnăvirea actualului subdirector, șapte alți au prezentat același fenomen, trei încetând chiar din viață. Se presupune că Dinetti li otrăvira din motive de gelozie.

— De fiecare cuvânt — un dolar. Editorii din America se întrec care de care de a oferi sume fabuloase pentru dreptul de editare a volumului schițelor de călătorie, ce-l va scrie președintele Statelor Unite, Roosevelt, după înapoarea sa din Africa. Roosevelt — am anunțat deja — va pleca nu peste mult în Africa să vâneze lei, propunându-și să și descrie impresiunile de călătorie. Un editor din Filadelfia l-a și făcut oferta, că-l va plăti de fiecare cuvânt al volumului câte un dolar și că va lăsa sarcina tuturor edițiilor ce va ajunge cartea asupra sa. Revista care publică până acuma scrierile lui Roosevelt în că l-a făcut acest ofertă, președintele însă nu s'a hotărât încă pentru nici unul din ofertanți.

— Fața fragedă și mâna albă este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosese numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adeverit ca adevărat bune în contra plastrilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor. Dacă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: Tórnay Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

Ultime informațiuni.

— În mormântarea fruntașului arădan Michail Raicu. Azi s'a făcut între regretele generale ale societății din Arad, în mormântarea fruntașului Michail Raicu. Au participat la înmormântare P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp, deputații naționaliști Nicolae Oncu, Vasile Goldiș și Ioan Saclu, funcționarii »Victoriei« corporativ apoi dnii Mihai Veliciu, dr. A. Demian, Silviu Herbay vice-colonel, Petru Truța etc. și întreaga societate din Arad. Dintre străini am remarcat pe Müller Károly deputatul Aradului, Ottenberg Tivadar directorul dela »Aradi ipar és Népbank« ș. a.

Prohodul a fost săvârșit prin P. C. Sa Roman R. Clorogariu asistat de George Popoviciu, refer. biser., Vasile Beleş protopop, Traian Văflănuș paroch și protodiaconul dr. Iustin Saclu, după amiază la orele 4, dela locuința din str. György.

La sfârșitul ceremonialului P. C. Sa R. Clorogariu a rostit o pătrunzătoare cuvântare, schițând în cuvinte duioase viața bogată a defunctului.

Sicriul, acoperit de nenumerate coroane de flori dintre cari afară de cele ale membrilor familiei amintim pe cea a institutului »Victoria« a funcționarilor institutului — a fost așezat pe dric și transportat, urmat de un public imens, la cimitir.

Fie-i țarina ușoară!

Institutul »Victoria« a trimis, din prilejul morții fruntașului M. Raicu, următorul anunț funebrel:

Direcțiunea institutului de credit și economii »Victoria« din Arad cu adâncă înfristare Vă anunță trecerea din viață a domnului Mihail Raicu cetățean de frunte din Arad, distins membru fondator, bun și neuitat prieten al institutului nostru.

Fie-i țarina ușoară și memoria binecuvântată! Arad, 6 Iulie 1908 st. n. Direcțiunea institutului.

Concert, petreceri.

Inteligența din Viștea-Inferioară invită la petrecerea cu dans ce o va aranja Duminecă, în 29 Iunie st. v. 1908, (Sărb. Sf. Ap. Petru și Pavel) în Dumbrava »Gura Viștii«. Inceputul la 11 ore a. m. În caz de timp plouos petrecerea se amână! Comitetul aranjator.

Felurimi.

Un frate și o soră fac înconjurul Italiei călări pe un măgar. Giovanina și Alberto sunt orfani. Sigură avere pe care au primit-o de la părinți se rezumă la un măgar și o circuloară cu care tatăl lor făcea, pentru ceilalți săteni, comisioanele la oraș.

Alberto însă care a celit o mulțime de cărți cu povești extraordinare în care copiii orfani își luau lumea în cap, cucerirau întreg pământul trăind din mila celor avuți, la început, iar mai târziu după ani de zile se întorceau bogăți în satul lor, s'a hotărât să facă și el la fel. Și într-o bună dimineață după ce l-a făcut Giovaninei cunoscut pianul său, și-a vândut circuloara și călări amândoi pe măgar au pornit să facă înconjurul Italiei.

Astăzi Giovanina și Alberto sunt cunoscuți în toată Italia. Prin orașele și satele pe unde trec, locuitorii le ies înainte îi ospătează bine, le dă bani de cheltuielă și le urează drum bun și reușită în această întreprindere oare cum hazardată dacă se ține seama de vârsta micilor escursionști.

Se vor întoarce bogăți în satul lor sau nu se vor mai întoarce de loc? Nu știm. Într'un caz și într'altul loră micilor orfani vor profita. Și dacă nu și vor mai înmuși averea își vor înmuși de sigur cunoștințele prin cele văzute de-a lungul drumurilor străbate cu spendorile antichității și minunățiile prezentului.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 2 Iulie 1908.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grân pe Oct. 1908 (100 kg.)	21.68—21.70
Soareș pe Oct.	17.74—17.76
Ovăș pe Oct.	16.58—16.60
Cenăruș pe Iulie 1908	13.78—13.80

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu			
De Tisa	— — —	22 K. 80—24 K. 40	fil.
Din comitatul Albei	— — —	22 > 50—24 > 10	>
De Pesta	— — —	22 > 60—24 > 20	>
Bănățenesc	— — —	22 > 70—25 > 60	>
De Bacica	— — —	22 > ——23 > 90	>
Săcară	— — —	19 > 30—19 > 60	>
Orzul de nutreț, cvalit. I.	14 > 30—14 > 50	>	>
> de cvalitatea II.	13 > 90—14 > 30	>	>
Ovăș de > I.	16 > 60—16 > 80	>	>
> > II.	16 > ——16 > 40	>	>
Cucuruz vechiu	— — —	> — — —	>
> nou	— — —	14 > 10—14 > 20	>

BIBLIOGRAFIE.

Pomelnic pentru pomenirea viilor și morților, la liturgii și parastase, legat în pânză 50 fil., în hârtie 30 fil. Se află de vânzare la »Tipografia diecezană« și la »Tribuna« în Arad.

A apărut nrul 12 din »Șoala« organul »Reviziei școlare române din Bucovina«. Apare odată pe lună în Cernăuț.

Poșta Redacției.

Sf. F. Nu putem publica, nu din lipsă de bunăvoință, ci pentru că o discuție pur teoretică a aceeașe tratatăș articolului dv., se potrivește mai mult într'o revistă de specialitate. Adresați-vă »Revistei teologice« din Sibiu.

Poșta Administrației.

D. Goanța Lăpușnic. Am primit 14 cor. ca abonament până la 1 Ian. 1908.

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.
Editor proprietar George Nichiu.

A n u n ț.

Se află de vânzare la subscrisul

Vin din 1907

de o calitate foarte bună, cu 46 coroane hecto în loc. Vinul se vinde numai în vasul cumpărătorului.

Iuliu Groșorean, învățator.

up. Világos

Galșa

A V I Z.

În orașul Karczag, (comitatul Jász-Nagy-Kún-Szolnok) pe linia principală Szolnok-Nagyvárad, cu începutul anului școlastic curinte s'a deschis gimnaziu superior reformat (în anul școlastic curinte se va ține primul examen de maturitate); acest gimnaziu îl recomand călduros în atențiunea preștimăților părinți români, cari doresc pe anul școlastic viitor a-și duce băieții lor să-și poată însuși perfect limba maghiară.

Acest gimnaziu superior, pentru elevi români e mai favorabil decât alte gimnazii maghiare de pildă din: Debrecen, Kecskemét, Szarvas și altele, — din motivul, că aici avem biserică gr. or. unde elevii în Duminicile și sărbătorile prescrise de ministrul de culte pot asista la serviciul divin și pot a să împărtăși în catechisare regulat, — iar în fine fiindcă în sf. biserică gr. or. de aici serviciile divine să celebrează în limba grecească, — astfel elevii gr. or. ori gr. cath. dela gimnaziul de aici își vor putea însuși într-o câțva și limba grecească, — ceea ce le vor servi sigur de mare ajutor întru studiarea limbii grecească din gimnaziu.

Deci acei preștim. părinți, cari doresc ași înscrie băieții pe anul școlastic 1908/9 aici, sunt rugați a se adresa la subscrisul carele la dorință se va îngriji de locuință și vipt corăspunzător fie la vreun profesor fie la familii private.

Karczag, 1 Iunie 1908.

Nicolae Popescu,
paroh gr. or.

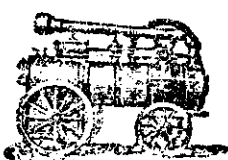
Szatmáry Mihály

MEȘTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

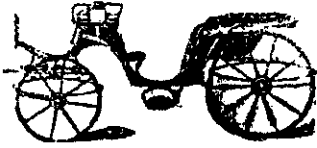
Intreprindere atât în loc cât și în provincie tot felul de reparări de cazane, mașini și locomobile la moare de aburi și fabrici de șprît. Aceste le efeptuește cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

La chemare prin scris, vin în persoană ori și unde.

Kovács István urmașul lui FARKAS J.

fabricant de trăsuri.
Temesvár Józsefváros, Fröbel utza 58
(casa proprie).
Fondat în 1866. Mare depozit. Fondat în 1866.

Are trăsuri noi și reparate.
Primește reparaturile, lucrările de faur de lemnaș și de lăcut.

Czernoczký Mihály

magazin de ghetete.

pentru dame și bărbați.

ARAD, Kossuth utca 67.

Fabricație proprie.

Prețuri ieftine.

Ghete de șevro pentru domni	12-40	cor.
„ „ box	11-60	„
„ „ șevro cu bumbi p. dame	10-90	„
„ „ cu șirete pentru dame	9-60	„
„ „ box cu șirete p. dame	8-30	„
„ „ pe de vițel p. dame	7-60	„
Jumătăți de șevro brun	9-00	„
Jumătăți de șevro	7-60	„
Jumătăți de căprioară	6-40	„
Ghete tari de muncitori dela	7-—	cor.
Ghete de copii dela	3-—	cor.

NOXIN

cea mai bună cremă de ghetete

cu cheia patentată

Se poate căpăta în toate prăvăliile mai bune

The „Noxin“ Co.

Londra :

E. C. 57 Chisvell Street.

Paris :

125 Rue Montmartre.

Viena : XVIII/1

Willy Weingartner
Semper Strasse 13
Telefon 22149.

Budapesta :

Brüder Hochinger.

ANUNȚURI

primește administrația >Tribuna< pe lângă prețurile cele mai moderate.

421 număr/1908 végrh.

Árverési hirdetmény.

Aluiriott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1908 évi 1360 számú végzése következtében dr. Ispravnik Sever aradi ügyvéd által képviselt Nedeszk Dimitrie javára özv. Bozgan Mitruné szül. Kocsuban Floare ellen 648 K. s jár. erejéig 1908 évi márczius hó 7-én foganasított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 686 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: házi butorok és egyéb ingóságok nyilvános árvesen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-radnai kir. járásbíróóság 1908 évi 73/2 számú végzése folytán 648 kor. tökekövetelés, és edig összesen 78 kor. 40 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, özv. Bozgan Mitruné szül. Kocsuban Floare mondorláci lakásán leendő megtartására

1908 évi július hó 11-ik napjának délutáni 3^{1/2} órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-c. 107, és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.-Radnán, 1908 évi június hó 26 napján.

Smikál János,
kir. bír. végrehajtó.

579 szám. 1908 vhtó.

Árverési hirdetmény.

Aluiriott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1908 évi 134 P. számú végzése következtében Dr. Ispravnik Sever aradi ügyvéd által képviselt Nedeszk Dimitrie javára, Nedeszk Gyorgye ellen 385 K. s jár. erejéig 1908 évi márczius hó 7-én foganasított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 860 kor. becsült következő ingóságok, u. m. gabonaneműek és egyéb ingok, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a M.-Radnai kir. járásbíróóság 1908 évi 74/6 számú végzése folytán 385 kor. tökekövetelés és eddig összesen 410 kor. 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Nedeszk Gyorgye mondorláci lakásán leendő megtartására

1908 évi július hó 11-ik napjának délutáni 3 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t.-c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóság. mások is le és felülfoglaltattak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.Radnán 1908 évi június hó 26 napján

Smikál János,
kir. bír. végrehajtó.

Numai e emigrare!

pentru că și la noi poate câștiga ca'n America, dacă se ocupă cu industria noastră de casă.

Dă lămuriri prima întreprindere din Ungaria de Sud de mașină de împletit în casă.

Kötögép vállalat, Szeged,
strada Iskola nr. 18.

Johann Nedits

Ferar de instrumente, lăcătuș de mașini și mecanic.
Versecz, Barosplatz.

Recomandă onorabilului public, fabricatele sale proprii, ca

Biciclete,
Fântâni,

Cântare,
Pumpe,

Stropitoare cu peronosporă, de rechisite.

Conducte de cauciuc, și
Gramofone,

cu prețurile cele mai ieftine.

Repara-
turile, sau
ori-ce co-
mande vor
fi execu-
tate cât se
poate de
bine. . . .

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

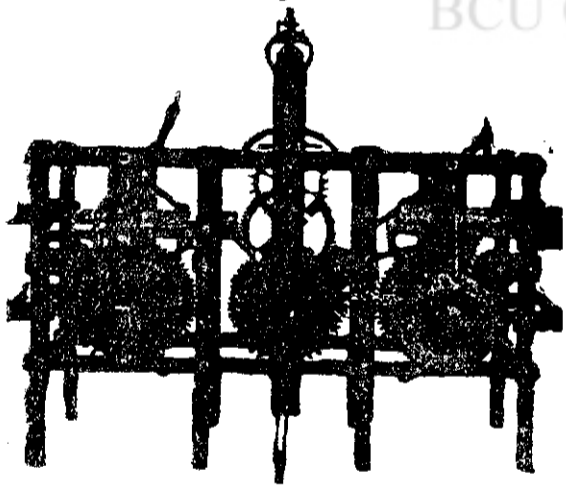
Fabrică de ciasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta.
Budapesta IV., str. Bástyá nr. 22.

Prăvălia:

V., strada Váczi nr. 57.

Face pe lângă prețuri mo-
derate și garanție de mai
mulți ani ciasornice de
turn — școli — castele
și casarme, primește de
asemenea și repararea lor.

Fiind chemat se duce
ori unde în persoană,
budget face gratuit și'l tri-
mite porto-franco ori cui.

Prin reclamă la progres!

Kelemen Antal,

fabricant de instru-
mente muzicale.

Nagy-
Kikin-
da-

strada
Korona-
herczeg
nr. 7.

Magazin de tot felul de in-
strumente cu coarde, de
alamă, harmonice, tambure
și părți constituante. Repa-
rațiuni și acordări se săvâr-
șesc punctual și cu prețuri
- - - favorabile. - - -

Grosz Nagy Ferencz,

farma-
cist.: **Debreczen** : : farmacia : :
<Arany egyszaru>

-Hajdusági
Bajuszpedrő.

Védjegy.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

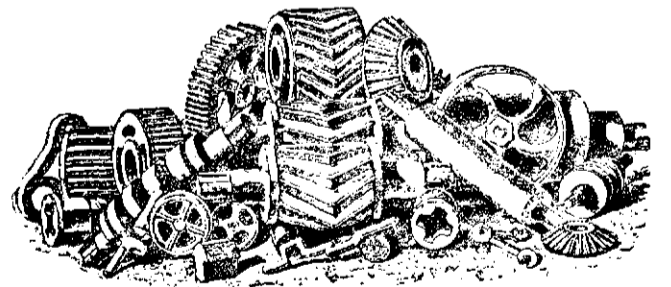
cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materie neunsuroasă. Efec-
tul se vede foarte iute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin poștă
se trimite numai 3 borcane cu
2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

... MEDICAMENT ...
PENTRU VOPSIREA PARULUI

în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înă-
sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și ce culoare 4 cor.

Se află de vindut în deposit:

2 cazanuri de fert cu țiavă (45) suprafața de temperatură.
1 mașină de aburi (25 HP). 2 mașini de tăiat paie. 2 ma-
șină de treerat Sirok. 1 mașină pentru funii de paie. 1 pompă
centrifugală. 2 pompe cu canal. 4 pompe de fringhii. 1 pompă
stabilă de vin. 1 pompă de perete de mână cu forțe motorice
și cu mâna. 3 motoare electrice cu 10, 3 1/2 și 1 1/2 HP. 1 sfâr-
mător de cucuruz (porumb). 2 mașini cu perie arcuită pentru

cernut, Bartzer patent. 1 cântar de animale (1500 kg. forță de
greutate). 1 mașină pentru astupuse. 1 rășniță de mână. 1 ma-
șină pentru lucrări de lemn. 2 mașini de sfredelit zidul. 2 rez-
ervoare conținut 20—25 Hctl. 1 mașină de mână pentru iarbă.
1 pompă de foc nouă pentru edificii de țară.

Mai de aproape la dl:

Bartzer István

Temesvár

ELISABETSTADT.

Emausgasse Nr. 2.